

ASOCIACIÓN VAIPOLORÍO

TODO EN BENEFICIO DO RÍO E DO SEU CONTORNO

Por Gonzalo Sancho*

Vaipolorío nace da necesidade de recuperar o río dos Gafos, ante o deterioro medioambiental que estaba a sufrir. Vendo que a resposta institucional non chegaba, un grupo de veciños e veciñas dos concellos de Vilaboa e Pontevedra decidimos poñernos "mans á obra" e levar adiante a tarefa de recuperar o río.

Nun principio a Asociación Cultural Chan do Vilar de Figueirido, Asociación de Veciños San Andrés de Figueirido, Asociación Cultural O Toxal de Bértola, Asociación Cultural San Cibrán de Tomeza, Asociación de Veciños Heroes do Campo da Porta de Salcedo e Asociación de Veciños Río Gafos levaron a cabo as primeiras actuacións no río, se ben despois por cuestións de operatividade e funcionamento creouse Vaipolorío.

Vaipolorío é un colectivo legalmente constituído en novembro do 2001 e o seu ámbito territorial de actuación son os concellos de Vilaboa e Pontevedra. Ten o seu domicilio social en Preescolar de Cabanas, Salcedo, Pontevedra.

A existencia deste colectivo ten como fins:

A promoción, o coidado, a defensa, a limpeza e o mantemento do río dos Gafos, así como todas aquelas actividades e accións que vaian en beneficio de dito río e do seu contorno, en todo o seu percorrido, dende o seu nacemento en Figueirido (Vilaboa) ata a súa desembocadura na ría de Pontevedra.

Para o cumprimento destes fins, realizamos actividades como roteiros, obradoi-

ros medioambientais, catalogación de flora e fauna, recuperación da toponimia e outras en beneficio do río.

Vaipolorío constituíuse con 35 socios fundadores e non existe cota, considerando que cada persoa que participa nas actividades pasa a formar parte deste colectivo.

Dentro da catalogación de flora e fauna, realizouse a cualificación ornitolóxica, recollida no libro do biólogo pontevedrés Ramón Sineiro de Sáa, co título "Aves e paxaros do río Gafos", editado pola Deputación de Pontevedra, que está a disposición do público nalgunhas librerías de Pontevedra.

A catalogación das árbores e Plantas do Río Gafos está en proceso de elaboración polo botánico pontevedrés Javier Silva Pando.

A catalogación de Insectos e artrópodos do río Gafos está en proceso de elaboración por membros de Vaipolorío. Este labor foi iniciado no ano 2007 e ao menos levará catro anos máis de recompilación fotográfica e catalogación taxonómica.

A catalogación microlóxica está en proceso de elaboración polo enxeñeiro agrónomo pontevedrés Jaime Bernardo Blanco Dios, quen atopou ata o de agora dúas novas especies non rexistradas con anterioridade na nosa Comunidade autónoma.

Pronto vai ver a luz o libro do filólogo pontevedrés Carlos Solla Varela, "Microtoponimia do Río Gafos", un importantísimo traballo de recuperación toponímica, grazas ao que quedan recollidos nomes de lugares, fontes, pontes, muiños e regatos que ían quedar no esquecemento.

Dentro das sete campañas de Vaipolorío, todos os anos faise a limpeza das marxes e leito do río e saídas educativas medioambientais con todos aqueles colectivos de Vilaboa e Pontevedra que o solicitan. Por outra banda, denúncianse os vertidos contaminantes e agresións ao río.

Cara ao futuro, Vaipolorío ten previsto continuar co coidado e mantemento do curso fluvial, rematar as diversas catalogacións que se están a facer e todo aquilo que poida mellorar o río e os seus afluentes, tal como se recolle nos seus estatutos.

Conta moito para a Asociación, a participación na Educación Ambiental. Transmitir os seus coñecementos e

poñer a disposición de estudantes e naturalistas toda a información que ao longo destes anos fomos recompilando coa supervisión de verdadeiros especialistas, aos que nunca lles quedaremos enteiramente agradecidos polo seu desinteresado traballo.

Temos a honra de ser "Premio Cidade de Pontevedra 2001", outorgado polo Concello de Pontevedra, no apartado de

institucións, pola defensa do medio ambiente natural; "Premio Amigos de Pontevedra 2004", outorgado pola Asociación Amigos de Pontevedra e premio "Bardos 2008" de Onda Cero Radio, polo traballo de recuperación do río dos Gafos.

VAIPOLORIO é partidario de "destapar" o río, ao seu paso por Campolongo, como está o Lérez, o Miño, o Ebro, o Sena, o Tâmesis, o Nilo, o Huang-Ho (Amarelo), o

Amazonas, o Mississippi, e todos aqueles que non perden a beleza que oculta o cemento. Ser partidario é unha cousa, facelo, é outra. As Autoridades locais, autonómicas e europeas teñen que decidir, asegurar e lucir, segundo manda a directiva europea Marco da Auga.

* Gonzalo Sancho é o voceiro da Asociación Vaipolorio.

VAIPOLORIO: ACTUACIÓNS DESTACADAS

- Ano 2003: Recuperación dos peitorís da Ponte Rebón, abandonados no leito do río hai máis de 40 anos. Vaipolorio, en colaboración con un canteiro de Tomeza, volveunos colocar no seu sitio.
- Ano 2004: Plantación de árbores ao longo do río. Prenderon os máis deles. Algún xa acadan os catro metros de altura.
- Ano 2005: Presentación da Unidade Didáctica " O RIO GAFOS É O NOSO RIO", para todos os colexios públicos de primaria de Vilaboa e Pontevedra, en colaboración con este último concello e o CEIP de Campolongo.
- Participación no "PROXECTO RIOS" promovido por ADEGA, con seguimento anual.
- Ano 2006: Fotografía do río para ter unha referencia do seu estado no 2006, cara ao futuro; continuándose no 2007 coa adquisición de fotos aéreas, mapas do exército, fotos antigas e reprodución, acadando a mellor colección fotográfica do río Gafos e o seu contorno que poida existir.
- Gravación e presentación do documental "VÉMONOS NO RÍO, A DESCUBERTA DO RÍO GAFOS", premiado co II premio de creación audiovisual, pola Universidade de Vigo.
- Fixar toponimia: colocación de carteis de pedra, destacando as pontes, regatos e lugares para coñecemento de todos os camiñantes do río.
- Anelamento de paxaros polo ornitólogo Vitor Cabaleiro, membro de Vaipolorio e da S.E.O. con carné de anelador autorizado pola Xunta de Galicia, con participación aberta ao público e moi especialmente para os máis pequenos.
- Ano 2007: Presentación do E.N.I.L. (Espazo Natural de Interese Local) ante os concellos de Vilaboa e Pontevedra, para que o eleven á Xunta de Galicia, coa finalidade de que o ecosistema natural que abrangue o río Cocho-Toxal-Tomeza-Gafos teña algún tipo de protección ambiental e para poñer en valor un espazo de lecer que é patrimonio de todos e todas. Asemade, é unha "marca" ambiental que xa quixeran para si moitos outros concellos.

**ESPACIO
Sub
marino**

**A túa revista sub feita desde Galicia
para todos os amantes do mar**

www.espaciosub.com